

การศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังคม 5.0

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

A Study of Skill Development Guidelines for School Administrators in Society 5.0 under the Kalasin Primary Educational Service Area Office 3

ชัยงาม ค่ายศ^{1*}, สุพจน์ ดวงเนตร² และคมสันท์ ขจรปัญญาไพศาล³

Chaingam Komyos^{1*}, Supot Duangnet² and Komsan Khajonpanyapaisan³

^{1*}นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

^{2,3}อาจารย์ คณะครุศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

^{1*}Master Student of Education Kalasin University

^{2,3}Lecturer from the Faculty of Education and Educational Innovation Kalasin University

*Corresponding Author Email: chaingam.1101@gmail.com

Received: 27 January 2026 Revised: 9 February 2026 Accepted: 13 February 2026

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของทักษะผู้บริหารสถานศึกษา ในสังคม 5.0 2. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังคม 5.0 and 3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังคม 5.0 เป็นงานวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ มีเครื่องมือในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ โดยมีกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จำนวน 133 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของทาโร ยามานะ (1973) ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 0.05 ที่มาจากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ และกลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีการวัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น และนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสัมภาษณ์ มาวิเคราะห์แบบเชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในสังคม 5.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.04, S.D.=0.19$) โดยทักษะความคิดสร้างสรรค์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 3.45, S.D.=0.55$) และทักษะดิจิทัลต่ำสุด ($\bar{x} = 2.55, S.D.=0.31$) ขณะที่สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.46, S.D.=0.24$) โดยทักษะการบริหารจัดการคนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 4.77, S.D.=0.24$) 2) ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นพบว่า ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์มีความต้องการจำเป็นสูงสุด (PNI=0.85) และทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลและสารสนเทศต่ำสุด (PNI=0.32) และ 3) แนวทางการพัฒนาควรมุ่งเน้นทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ ทักษะดิจิทัล และทักษะการบริหารจัดการคน เพื่อยกระดับประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทสังคม 5.0 อย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนา, ทักษะผู้บริหารสถานศึกษา, สังคม 5.0

Abstract

This research consists purposes were 1. to examine the current and desirable conditions of school administrators' skills in Society 5.0 2. to investigate the priority needs for developing school administrators' skills in Society 5.0 and 3. to study skill development guidelines for school administrators in Society 5.0. This study employed a mixed-methods research design integrating both qualitative and quantitative approaches. The research instruments consisted of a questionnaire and an interview form. The sample included 133 school administrators under the Kalasin Primary Educational Service Area Office 3. The sample size was determined using Yamane's (1973) formula at a 0.05 level of precision and selected through stratified random sampling. The target group comprised five experts, selected through purposive sampling. The data collected from the questionnaires were analyzed using descriptive statistics, including percentage, mean, standard deviation, and the Priority Needs Index. The interview data were analyzed using content analysis. The research findings revealed that 1) The current state of school administrators' skills in Society 5.0 under the Kalasin Primary Educational Service Area Office 3 was overall at a moderate level ($\bar{x} = 3.04$, S.D. = 0.19). Creative thinking skills had the highest mean score ($\bar{x} = 3.45$, S.D. = 0.55), while digital skills had the lowest ($\bar{x} = 2.55$, S.D. = 0.31). In contrast, the desirable state was rated at the highest level ($\bar{x} = 4.46$, S.D. = 0.24), with people management skills receiving the highest mean score ($\bar{x} = 4.77$, S.D. = 0.24) 2) The needs assessment analysis indicated that critical thinking skills showed the highest priority need (PNI = 0.85), whereas data and information analysis skills showed the lowest priority need (PNI = 0.32) and 3) The development guidelines should therefore emphasize critical thinking skills, digital skills, and people management skills in order to enhance the effectiveness of school administration in alignment with the sustainable context of Society 5.0.

Keywords: Development Guidelines, School Administrators' Skills, Society 5.0

บทนำ

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีแบบพลิกผัน (Disruptive Technology) ส่งผลให้โลกเกิดการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม และโครงสร้างประชากร โดยเฉพาะการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ทำให้หลายประเทศเร่งพัฒนากำลังคนให้มีทักษะและสมรรถนะระดับสูง (พัชราภรณ์ ดวงชื่น, 2566) ประเทศไทยซึ่งเปลี่ยนผ่านจากเศรษฐกิจ 1.0 สู่ 4.0 จึงต้องปรับยุทธศาสตร์ การพัฒนาทรัพยากรบุคคลผ่านการปฏิรูปการศึกษา เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสู่สังคม 5.0 ที่ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล (ศุภชัย เจียรนวนนท์, 2567) แนวคิดสังคม 5.0 ซึ่งริเริ่มโดยประเทศญี่ปุ่น มุ่งพัฒนาเป็นสังคมอัจฉริยะที่ยึดมนุษย์เป็นศูนย์กลางและ

ใช้เทคโนโลยีแก้ไขปัญหาสังคม โดยประเทศไทยซึ่งกำลังก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ จำเป็นต้องเตรียมความพร้อมและปรับตัวอย่างเร่งด่วนให้สอดคล้องกับบริบทสังคม 5.0 (ปราณี อัครวิชิตกุล, 2563)

การศึกษาไทยในอนาคตเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และขับเคลื่อนประเทศด้านสังคมและเศรษฐกิจ โดยได้รับอิทธิพลจากบริบททางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ, 2564) แม้ประเทศไทยจะพัฒนาการศึกษาในหลายด้าน แต่ยังคงประสบปัญหาด้านคุณภาพ จึงจำเป็นต้องเร่งปรับตัวให้สอดคล้องกับโลกอนาคต โดยผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ (พัชรภรณ์ ดวงชื่น, 2566) ทั้งนี้ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในสังคมยุคใหม่ต้องยึดแนวคิดองค์รวม เชื่อมโยงโลกดิจิทัลกับโลกกายภาพ เพื่อมุ่งสู่สังคมสันติสุขและยั่งยืนตามนโยบายประเทศไทย 5.0 (อุไรรัตน์ สิงหนาท, 2560) รัฐบาลและกระทรวงศึกษาธิการจึงให้ความสำคัญกับการยกระดับคุณภาพการศึกษาและศักยภาพคนไทยทุกช่วงวัย ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และแผนพัฒนาประเทศที่เกี่ยวข้องเพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันและการพัฒนาประเทศอย่างมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2564)

ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 มีภารกิจบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานใน 7 อำเภอ และดูแลโรงเรียนในสังกัดจำนวน 198 โรงเรียน อย่างไรก็ตาม สภาพปัจจุบันพบว่าบุคลากรยังขาดการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับบริบทการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอนที่ยังไม่บรรลุตามเป้าหมายของหน่วยงานต้นสังกัด (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3, 2566) ดังนั้น การพัฒนาการศึกษาจึงจำเป็นต้องมุ่งพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะที่เหมาะสมกับยุคสังคม 5.0 ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญของการศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อนำไปใช้ปรับปรุงและยกระดับประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาให้ได้ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ และเสริมสร้างศักยภาพการศึกษาไทยในระดับสากลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในสังคม 5.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3
2. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในสังคม 5.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในสังคม 5.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

การบทวนวรรณกรรม

1. ทักษะของคนในสังคม 5.0

มนพะงา เล็กขาว (2560) กล่าวว่า สังคม 5.0 เป็นยุคของ Super Smart Society ที่โลกแห่งความเป็นจริงและโลกเสมือนจะถูกหลอมรวมเข้าด้วยกัน คนจะอยู่ท่ามกลางการผสมผสานของโลก 2 มิติ ผู้คนจะต้องมีชีวิตที่มั่นคงปลอดภัย สะดวกสบาย มีสุขภาพดี และมีวิถีการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสมตามความต้องการ ซึ่งประกอบด้วย การทำงาน การพักผ่อน การบริโภค

การศึกษาการเดินทาง และการดูแลสุขภาพ ทั้งนี้ รัฐและเอกชนต้องร่วมมือกันในการพัฒนาประเทศโดยภาคเอกชนจะปรับเพิ่มผลผลิตด้วยการใช้ดิจิทัลและต้องปฏิรูประบบในการทำธุรกิจ ระบบเศรษฐกิจและสังคมใหม่จะอยู่บนพื้นฐานของการสร้างนวัตกรรม และศูนย์พัฒนาและส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตแห่งภูมิภาคอาเซียน (2562) กล่าวว่า ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทต่อการดำรงชีวิตและการทำงานของมนุษย์อย่างกว้างขวาง ทั้งในด้านการเพิ่มความสะดวกสบายและความเสี่ยงจากการถูกทดแทนด้วยเทคโนโลยีอัจฉริยะ จึงจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมสู่การเป็นพลเมืองแห่งโลกอนาคต โดยมุ่งพัฒนาทักษะที่สำคัญ 5 ด้าน ได้แก่ ปัญญาประดิษฐ์ซึ่งเป็นเทคโนโลยีหลักในยุคดิจิทัล การวิเคราะห์และการแสดงผลข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ การคิดเชิงวิพากษ์และการแก้ปัญหาที่ซับซ้อนซึ่งเป็นทักษะที่เทคโนโลยีไม่สามารถทดแทนมนุษย์ได้ทั้งหมด ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์และการสื่อสารที่ส่งเสริมการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ และทักษะความคิดสร้างสรรค์ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างนวัตกรรมและการพัฒนาเทคโนโลยีในอนาคต

2. ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังคม 5.0

Katz, R. L. (1955; อ้างถึงในไชยา ภาวะบุตร, 2565) กล่าวว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ทักษะด้านเทคนิควิธี ซึ่งหมายถึงความรู้ ความเข้าใจ และความชำนาญในการปฏิบัติงานเฉพาะด้าน เช่น การวางแผนกลยุทธ์ การจัดทำแผนปฏิบัติการ การบริหารงบประมาณ ระบบสารสนเทศ และการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ทักษะด้านมนุษย์ ซึ่งเป็นความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น การสร้างความร่วมมือ การสื่อสาร การจูงใจ และการเสริมสร้างขวัญกำลังใจแก่ผู้ร่วมงาน โดยเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการปฏิบัติงาน และทักษะด้านความคิดรวบยอด ซึ่งเป็นความสามารถในการมองภาพรวมขององค์การ เข้าใจความสัมพันธ์ของงานต่าง ๆ การกำหนดวิสัยทัศน์และนโยบาย ตลอดจนการนำนโยบายการศึกษาของชาติมาประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและความต้องการของชุมชน

3. แนวทางการพัฒนา

Good, Carter. V. (1973) ได้ให้ความหมายว่า หมายถึง แบบอย่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างหรือทำซ้ำเป็นตัวอย่าง เพื่อการลอกเลียนแบบเป็นสิ่งที่เป็นตัวแบบของสิ่งหนึ่งเป็นหลักการหรือแนวคิด หรือเป็นชุดของปัจจัยหรือตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน Weiss, S. Davic and Legand, P (2011) ได้ให้ความหมายว่า หมายถึง การจำลองความจริง ของปรากฏการณ์ เพื่อให้เข้าใจความสัมพันธ์ที่สลับซับซ้อนของปรากฏการณ์ต่าง ๆ ได้ดียิ่งขึ้น เป็นการสร้างมโนทัศน์ เกี่ยวกับชุดของปรากฏการณ์และมีจุดมุ่งหมายเพื่อทำให้เกิดความชัดเจนของนิยามความสัมพันธ์และประพจน์ที่เกี่ยวข้อง

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods) ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ประกอบด้วย

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จำนวน 198 คน ปีการศึกษา 2568 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3, 2568)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 3 จำนวน 133 คน ใช้วิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรการคำนวณของ ทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973) ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 0.05 ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling)

1.3 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้ให้ข้อมูลเป็นหลักเป็นผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ที่ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง เป็นผู้บริหารการศึกษา สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโททางการศึกษาขึ้นไปและมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 2 คน และเป็นผู้บริหารสถานศึกษา วิชยฐานะไม่ต่ำกว่าชำนาญการพิเศษ สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโททางการบริหารการศึกษาและมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานไม่น้อยกว่า 10 ปี ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ บริหารจัดการสถานศึกษาการทำงานที่มีวิธีปฏิบัติที่ดีเยี่ยม หรือโรงเรียนดีประจำอำเภอจำนวน 3 คน

2. เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ ประกอบด้วย

2.1 แบบสอบถาม (Questionnaire) ประกอบด้วย ประกอบด้วย 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบให้เลือกตอบเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียน ขนาดของโรงเรียน ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของทักษะผู้บริหารสถานศึกษา ในสังคม 5.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 3 ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตอนที่ 3 ความคิดเห็นอื่น ๆ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ 1) นำแบบสัมภาษณ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหาโดยหาค่าความสอดคล้องของวัตถุประสงคกับข้อคำถาม (Index of Item-Objective Congruence: IOC) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2543, น.249) พบว่า มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปและ 2) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ เครื่องมือกับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 ชุด ซึ่งผลการประเมินมีอำนาจจำแนกระหว่าง 0.30 – 0.88 และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิธีของ Cronbach (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพปัจจุบันทั้งฉบับเท่ากับ 0.97 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ทั้งฉบับเท่ากับ 0.90

2.2 แบบสัมภาษณ์ (Interview) ประกอบด้วย 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ เป็นลักษณะแบบเติมคำตอบ ตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังคม 5.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 3 แบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้างที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 3 ทักษะ รวมจำนวน 6 ข้อ ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญช่วยตรวจสอบ กลั่นกรอง จำนวน 5 ท่าน ได้แก่ (1) ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาจำนวน 3 ท่าน (2) ผู้เชี่ยวชาญด้านวัดผลและประเมินผล 1 ท่าน และ (3) ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา 1 ท่าน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) คือ เป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มเป้าหมาย และการใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 133 คน ใช้วิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรการคำนวณของ ทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973) ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 0.05 ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) และ 2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) คือ เป็นข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมเอกสารต่าง ๆ (Document Research) อาทิ หนังสือ ตำรา เอกสารวิชาการ งานวิจัย และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการแจกแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมทางสถิติทางการวิจัยเพื่อหาสถิติทางการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่

วางเอาไว้ และ 2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มเป้าหมายและการรวบรวมข้อมูลเอกสารต่าง ๆ มาวิเคราะห์ในเชิงเนื้อหา (Content Analysis)

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และPNI ใช้การวิเคราะห์ค่าดัชนีจัดเรียงลำดับความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (Modified Priority Needs Index)

ผลการวิจัย

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยสามารถจำแนกผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังคม 5.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3

ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังคม 5.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3 ผู้วิจัยสามารถจำแนกผลตามตารางที่ 1 ดังนี้

ตาราง 1 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของทักษะผู้บริหาร สถานศึกษา ในสังคม 5.0

ทักษะ ของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังคม 5.0	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI	ลำดับ
	\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล		
1. ทักษะด้านเทคนิควิธี	3.34	0.64	ปานกลาง	4.50	0.33	มาก	0.35	4
2. ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์	2.57	0.21	ปานกลาง	4.75	0.23	มากที่สุด	0.85	1
3. ทักษะความคิดสร้างสรรค์	3.45	0.55	ปานกลาง	4.67	0.35	มากที่สุด	0.35	4
4. ทักษะการบริหารจัดการคน	2.97	0.35	ปานกลาง	4.77	0.24	มากที่สุด	0.61	3
5. ทักษะดิจิทัล	2.55	0.31	ปานกลาง	4.61	0.31	มากที่สุด	0.81	2
6. ทักษะการวิเคราะห์ข้อมูล และสารสนเทศ	3.37	0.44	ปานกลาง	4.46	0.60	มาก	0.32	6
โดยรวม	3.04	0.19	ปานกลาง	4.62	0.24	มากที่สุด	0.51	-

จากตาราง 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังคม 5.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.04, S.D.=0.19$) เมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้ดังนี้ ทักษะความคิดสร้างสรรค์ ($\bar{x} = 3.45, S.D.=0.55$) ทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลและสารสนเทศ ($\bar{x} = 3.37, S.D.=0.44$) ทักษะด้านเทคนิควิธี ($\bar{x} = 3.34, S.D.=0.64$) ทักษะการบริหารจัดการคน ($\bar{x} = 2.97, S.D.=0.35$) ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ ($\bar{x} = 2.57, S.D.=0.21$) และทักษะดิจิทัล ($\bar{x} = 2.55, S.D.=0.31$)

โดยสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังคม 5.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{x} = 4.46$, S.D.=0.24) เมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับจากมาก ไปน้อยได้ดังนี้ ทักษะการบริหารจัดการคน ($\bar{x} = 4.77$, S.D.=0.24) ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ ($\bar{x} = 4.75$, S.D.=0.23) ทักษะความคิด สร้างสรรค์ ($\bar{x} = 4.67$, S.D.=0.35) ทักษะดิจิทัล ($\bar{x} = 4.61$, S.D.=0.31) ทักษะด้านเทคนิควิธี ($\bar{x} = 4.50$, S.D.=0.33) และทักษะการ วิเคราะห์ข้อมูลและสารสนเทศ ($\bar{x} = 4.46$, S.D.=0.60) ตามลำดับ

และเมื่อพิจารณาค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นโดยภาพรวมมีค่าเท่ากับ 0.51 เมื่อพิจารณารายด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ มีค่าเท่ากับ 0.85 ทักษะดิจิทัล มีค่าเท่ากับ 0.81 ทักษะการบริหาร จัดการคน มีค่าเท่ากับ 0.61 ทักษะความคิดสร้างสรรค์ และทักษะด้านเทคนิควิธี เท่ากันคือ 0.35 ทักษะการวิเคราะห์ข้อมูล และ สารสนเทศมีค่า เท่ากับ 0.32 ตามลำดับ

2. การศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในสังคม 5.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในสังคม 5.0 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 สามารถสรุปได้ ดังนี้

2.1 ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ คือ ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญต่อการตัดสินใจอย่างมี เหตุผลและเป็นกลาง โดยผู้บริหารควรสามารถพิจารณาข้อมูลหรือเหตุการณ์โดยไม่ยึดอารมณ์หรือความรู้สึกส่วนตัวเป็นหลัก ทั้งนี้ การพัฒนาทักษะดังกล่าวควรเริ่มจากการเสริมสร้างความรู้ด้านการคิดเชิงเหตุผลและการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงประจักษ์ ควบคู่กับการ ฝึกควบคุมอารมณ์เพื่อลดอคติในการตัดสินใจ ผู้บริหารควรตั้งคำถามปลายเปิดอย่างเป็นระบบเมื่อรับข้อมูลใหม่ รวมถึงบันทึกการ สะท้อนความคิดหลังการตัดสินใจเพื่อทบทวนเหตุผลและปรับปรุงมุมมอง นอกจากนี้ ผู้บริหารควรมีความสามารถในการจำแนก องค์ประกอบหลักของข้อมูล วิเคราะห์ความสัมพันธ์เชื่อมโยงอย่างมีตรรกะ และตรวจสอบความสมเหตุสมผลโดยอ้างอิงแหล่งข้อมูลที่ เชื่อถือได้ การฝึกวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกับทีม การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง และการใช้เทคนิค 5W1H อย่างสม่ำเสมอ จะช่วย เสริมสร้างทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ให้มีประสิทธิภาพและนำไปสู่การบริหารจัดการที่มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

2.2 ทักษะดิจิทัล คือ ทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญต่อการบริหารงานในยุคดิจิทัลและสังคม 5.0 โดยผู้บริหารควรมีความสามารถในการสร้างและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์เพื่อสนับสนุนภารกิจขององค์การ อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านการสร้างสื่อ เนื้อหา นโยบาย และแนวทางการบริหาร การพัฒนาทักษะดังกล่าวควรเน้นการอบรม เชิงปฏิบัติการ การฝึกใช้เครื่องมือดิจิทัลและระบบปัญญาประดิษฐ์ รวมถึงการใช้ระบบประชุมออนไลน์และการสร้างคลังสื่อดิจิทัล อย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ ผู้บริหารควรสามารถทำงานร่วมกับบุคลากรผ่านระบบออนไลน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้ แพลตฟอร์มดิจิทัลในการสื่อสาร การจัดการข้อมูล และการติดตามงานอย่างเป็นรูปธรรม การบันทึกและจัดทำรายงานการประชุม ดิจิทัล รวมถึงการประเมินและปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานออนไลน์ของทีมอย่างต่อเนื่อง จะช่วยเสริมสร้างความร่วมมือและ เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสถานศึกษาในบริบทดิจิทัลอย่างยั่งยืน

2.3 ทักษะการบริหารจัดการคน คือ ทักษะการบริหารจัดการคนของผู้บริหารสถานศึกษามุ่งเน้นความสามารถในการ สร้างพลังความร่วมมือและการทำงานเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพ ควบคู่กับการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพของครูและบุคลากร

ในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ ผู้บริหารควรพัฒนาภาวะผู้นำผ่านการอบรมเชิงปฏิบัติการ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากผู้บริหารต้นแบบ และการมีส่วนร่วมในชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อเสริมสร้างทักษะการประสานงานและการทำงานร่วมกัน นอกจากนี้ ผู้บริหารควรมีแผนกลยุทธ์ที่ชัดเจนในการพัฒนาบุคลากร โดยอาศัยการศึกษานโยบาย แนวทางการพัฒนาครูของหน่วยงานต้นสังกัด การแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้บริหารสถานศึกษาอื่น และการพัฒนาความรู้ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ และการนิเทศภายในอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ จะช่วยยกระดับขีดความสามารถของบุคลากรและส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทการเปลี่ยนแปลงในสังคมปัจจุบันอย่างยั่งยืน

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในสังคม 5.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 พบว่า สภาพปัจจุบันของการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังคม 5.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.04$, $S.D. = 0.19$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทักษะที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ทักษะความคิดสร้างสรรค์ ($\bar{x} = 3.45$, $S.D. = 0.55$) ขณะที่ทักษะที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ทักษะดิจิทัล ($\bar{x} = 2.55$, $S.D. = 0.31$) และสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในสังคม 5.0 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.46$, $S.D. = 0.24$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทักษะที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ทักษะการบริหารจัดการคน ($\bar{x} = 4.77$, $S.D. = 0.24$) ขณะที่ทักษะที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลและสารสนเทศ ($\bar{x} = 4.46$, $S.D. = 0.60$)

2. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในสังคม 5.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 พบว่า ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นโดยภาพรวมมีค่าเท่ากับ 0.51 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นมากที่สุดคือ ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ มีค่าเท่ากับ 0.85 และค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ ทักษะสารสนเทศมีค่า เท่ากับ 0.32

3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในสังคม 5.0 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 พบว่า ทักษะที่จำเป็นของผู้บริหารสถานศึกษาในบริบทสังคม 5.0 ประกอบด้วย ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ ทักษะดิจิทัล และทักษะการบริหารจัดการคน โดยทักษะการคิดเชิงวิพากษ์มีบทบาทสำคัญต่อการตัดสินใจอย่างมีเหตุผลเป็นกลาง และอาศัยข้อมูลเชิงประจักษ์ ผ่านกระบวนการตั้งคำถาม การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของข้อมูล และการสะท้อนผลการตัดสินใจอย่างเป็นระบบ ขณะที่ทักษะดิจิทัลเป็นกลไกสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานในยุคดิจิทัล ผู้บริหารจำเป็นต้องสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและปัญญาประดิษฐ์ในการสร้างสื่อ การสื่อสาร การทำงานร่วมกัน และการจัดการสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ทักษะการบริหารจัดการคนมุ่งเน้นการเสริมสร้างพลังความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และการพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรอย่างเป็นระบบ ผ่านภาวะผู้นำ การวางแผนกลยุทธ์ และการเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งทักษะทั้งสามด้านล้วนเป็นปัจจัยสำคัญในการยกระดับคุณภาพการบริหารสถานศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและนำไปสู่ความยั่งยืนขององค์กรทางการศึกษา

การอภิปรายผล

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

สภาพปัจจุบันทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในสังคม 5.0 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทักษะที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ทักษะความคิดสร้างสรรค์ ขณะที่ทักษะที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ทักษะดิจิทัล ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานหรือไม่ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารยังมีความพร้อมไม่เต็มศักยภาพ โดยเฉพาะทักษะดิจิทัลซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด แสดงถึงข้อจำกัดในการใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการ สอดคล้องกับอุไรรัตน์ สิงหนาท (2560) ได้ศึกษาเรื่อง แนวคิดการพัฒนาจริยธรรมมนุษย์ในยุคโลกไร้พรมแดนเพื่อรองรับสังคม 5.0 ที่ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนาทุนมนุษย์ อย่างรอบด้าน ควบคู่กับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีจริยธรรม เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของสังคมยุคใหม่และยังสอดคล้ององฉลา ศิริเสวีวรรณ (2563) เรื่องแนวทางพัฒนาการบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานครตามแนวคิดทักษะของคนในสังคม 5.0 ซึ่งพบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะทักษะดิจิทัลมีค่าเฉลี่ยสูง แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างของบริบทและความพร้อมด้านทรัพยากรระหว่างสถานศึกษา

ในด้านสภาพที่พึงประสงค์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทักษะที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ทักษะการบริหารจัดการคน ขณะที่ทักษะที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลและสารสนเทศ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานหรือไม่ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สอดคล้องกับ ซึ่งสอดคล้องกับธนภัทร เทพสถิต (2565) ศึกษาเรื่องทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพชีวิตการทำงานของคน ที่พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพชีวิตการทำงานของคนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อีกทั้งยังสอดคล้องกับกาญจนา นามวงศ์ (2566) เรื่อง ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ซึ่งพบว่า ทักษะของผู้บริหารในยุคดิจิทัลอยู่ในระดับมาก และมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน โดยเฉพาะด้านการบริหารงานบุคคลและงานวิชาการ

เมื่อพิจารณาความต้องการจำเป็น พบว่าทักษะการคิดเชิงวิพากษ์มีความจำเป็นสูงสุด รองลงมาคือทักษะดิจิทัลและทักษะการบริหารจัดการคน สะท้อนว่าผู้บริหารตระหนักถึงความจำเป็นของการคิดวิเคราะห์ การใช้เทคโนโลยี และการนำทีมในยุคสังคม 5.0 (Harahap, Limbong and Simanjorang, 2023; มัทนา วัฒนอมศักดิ์, 2564) ภาพรวมจึงชี้ให้เห็นว่าการพัฒนาทักษะผู้บริหารควรมุ่งเน้นทักษะการคิดเชิงวิพากษ์และทักษะดิจิทัลควบคู่กับการเสริมสร้างทักษะด้านข้อมูล เพื่อยกระดับประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทสังคม 5.0 อย่างยั่งยืน

ผลการวิจัยทำให้ทราบถึง แนวทางการพัฒนาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในสังคม 5.0 ที่กำหนดขึ้น มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก สะท้อนว่าแนวทางดังกล่าวตอบสนองต่อสภาพปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของผู้บริหารสถานศึกษาในพื้นที่ สพ.กาฬสินธุ์ เขต 3 โดยแนวทางครอบคลุมทักษะสำคัญ ได้แก่ ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ ทักษะดิจิทัล และทักษะการบริหารจัดการคน ซึ่งเป็นฐานสำคัญของภาวะผู้นำในยุค Society 5.0 สอดคล้องกับ Harahap, Limbong and Simanjorang (2023) ที่ระบุว่าผู้นำสถานศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาทักษะรอบด้านเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงเชิงซับซ้อน นอกจากนี้ แนวทางด้านทักษะดิจิทัลและการใช้ปัญญาประดิษฐ์ยังสอดคล้องกับมัทนา วัฒนอมศักดิ์ (2564) ที่เน้นการบูรณาการ

เทคโนโลยีควบคู่กับภาวะผู้นำทางการศึกษา ขณะเดียวกัน ความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุดสะท้อนว่าแนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับบริบท ความพร้อม และทรัพยากรของสถานศึกษาในพื้นที่

ข้อค้นพบ หรือองค์ความรู้ใหม่

1. การพัฒนาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในสังคม 5.0 จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการคิดเชิงวิพากษ์อย่างเป็นระบบและอิงหลักฐานเชิงประจักษ์ ผลการวิจัยสะท้อนว่าการบริหารจัดการสถานศึกษาในบริบทสังคม 5.0 ไม่ควรอาศัยการตัดสินใจจากอารมณ์หรือประสบการณ์ส่วนบุคคลเพียงอย่างเดียว แต่ควรตั้งอยู่บนการวิเคราะห์ข้อมูล การใช้เหตุผลเชิงตรรกะ และการพิจารณาข้อมูลอย่างรอบด้าน เพื่อยกระดับคุณภาพการตัดสินใจเชิงนโยบายและการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ทักษะดิจิทัลของผู้บริหารในสังคม 5.0 ครอบคลุมถึงความสามารถในการสร้างสรรค์เนื้อหาและการประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์เพื่อสนับสนุนงานบริหารจัดการองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัยชี้ให้เห็นว่า บทบาทของผู้บริหารไม่ได้จำกัดอยู่เพียงการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลขั้นพื้นฐาน แต่ต้องพัฒนาไปสู่การใช้เทคโนโลยีและปัญญาประดิษฐ์ในการสร้างเนื้อหา วางแผน และขับเคลื่อนการดำเนินงานของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ

3. การบริหารจัดการคนในสังคม 5.0 ต้องบูรณาการภาวะผู้นำเชิงมนุษยสัมพันธ์ร่วมกับการทำงานผ่านระบบดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการสร้างพลังการทำงานเป็นทีม การพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากร และการส่งเสริมความร่วมมือในองค์กร จำเป็นต้องดำเนินควบคู่ระหว่างการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในองค์กรและการใช้เครื่องมือดิจิทัลเพื่อสนับสนุนการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 หน่วยงานต้นสังกัดควรกำหนดแนวทางและแผนพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงวิพากษ์และทักษะดิจิทัล เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการตัดสินใจและการบริหารจัดการในสังคม 5.0

1.2 สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ผู้บริหารนำเทคโนโลยีดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในการวางแผน บริหารงาน และพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาและการทำงานร่วมกันในองค์กร

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรประยุกต์ใช้แนวทางการพัฒนาทักษะที่ได้จากการวิจัยให้สอดคล้องกับบริบทและทรัพยากรของสถานศึกษาในพื้นที่ เพื่อให้การพัฒนาเป็นไปได้และเกิดผลอย่างยั่งยืน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในสังคม 5.0 ตามกรอบแนวคิดของการวิจัย ได้แก่ ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ ทักษะดิจิทัล ทักษะการบริหารจัดการคน ทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลและสารสนเทศ และทักษะด้านเทคนิควิธี กับผลลัพธ์การบริหารสถานศึกษา เช่น ประสิทธิภาพการบริหาร คุณภาพการจัดการเรียนรู้ หรือสมรรถนะครู เพื่อยืนยันความเหมาะสมของกรอบแนวคิดเชิงโครงสร้าง

2.2 ควรนำแนวทางการพัฒนาทักษะผู้บริหารที่พัฒนาขึ้นจากกรอบแนวคิดของการวิจัยไปทดลองใช้ในรูปแบบโครงการพัฒนาหรือหลักสูตรฝึกอบรม และศึกษาผลก่อนและหลังการทดลอง เพื่อประเมินผลการเปลี่ยนแปลงของทักษะผู้บริหารในแต่ละองค์ประกอบตามกรอบแนวคิดอย่างเป็นระบบ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). *แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 – 2570)*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- กาญจนา นามวงศ์. (2566). *ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี (วิทยานิพนธ์)*. สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี: สกสทศ.
- ธนภัทร เทพสถิต. (2565). *ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี*. *วารสารนวัตกรรมการจัดการศึกษาและการวิจัย*, 5(2), 241-256.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปราณี อัครภูษิตกุล. (2563). *สารสนเทศ นวัตกรรม กับสังคม 5.0*. *วารสารบรรณศาสตร์ มศว*, 13(1), 88-96.
- พัชราภรณ์ ดวงชื่น. (2566). *ผู้บริหารกับบทบาทใหม่ในการบริหารการศึกษาในโลกอนาคต*. *วารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์*, 6(2), 191.
- ภควรรณ ปกรณ์พานิช. (2568). *ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาต่อเทคโนโลยีทางการศึกษา*. *National & International Conference*, 18(2).
- มัทนา วัฒนอมศักดิ์. (2564). *การพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล*. นครปฐม: เพชรเกษมพรี้น- ตั้งกรุ๊ป.
- มนพะงา เล็กขาว. (2560). *“เปิดมุมมองระบบราชการไทยผ่านหน้าต่าง Society 5.0.”* สำนักงาน ก.พ.ร. สืบค้นเมื่อ 25 มกราคม 2569, จาก https://wiki.ocsc.go.th/_media/มนพะงา_เล็กขาว8_.pdf.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2543). *การวัดด้านจิตพิสัย*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ศุภชัย เจียรนวนนท์. (2567). *ยุทธศาสตร์และแนวทางปฏิรูปการศึกษาสู่การพัฒนาทรัพยากรบุคคลสำหรับยุคเศรษฐกิจและสังคม 5.0*. *วารสารรัฐศาสตร์*, 66(1), 31-41.
- ศูนย์พัฒนาและส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตแห่งภูมิภาคอาเซียน. (2562). *ถอดรหัสเทรนด์โลกอาชีพเกิดใหม่ ทักษะไหนที่เป็นที่ต้องการ*. สืบค้นเมื่อ 25 มกราคม 2569, จาก <https://www.seasiacenter.com/th/insights/ถอดรหัสเทรนด์โลก-อาชีพ/>.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3. (2566). *แผนปฏิบัติการ 1 ปีงบประมาณ 2567*. ภาพสไลด์: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3.
- สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ. (2564). *ประเทศไทยในอนาคต Future Thailand มิติที่ 3 การศึกษาไทย*. สืบค้นเมื่อ 25 มกราคม 2569, จาก <https://tdri.or.th/wp-content/uploads>.

- อจลา ศิริเสวีวรรณ. (2563). แนวทางพัฒนาการบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานครตามแนวคิดทักษะของคนในสังคม 5.0. (วิทยานิพนธ์). สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบายการจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย: กรุงเทพมหานคร.
- อุไรรัตน์ สิงหนาท. (2560). แนวคิดการพัฒนาจริยธรรมมนุษย์ในยุคโลกไร้พรมแดน เพื่อรองรับ “สังคม5.0”. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี*, 6(2), 1-14.
- Good, Carter. V. (1973). *Dictionary of Education*. New York: McGraw Hill.
- Harahap, Limbong and Simanjorang. (2023). The education in era society 5.0. *Eduscience (JES)*, 4(1), 34–41.
- Katz, R. L. (1955). Skill of an effective administrator. *Harvard Business Review*, 33(1), 33-42.
- Taro Yamane (1973). *Statistics: An introductory analysis*. (3rd ed.). New York: Harper and Row.
- Weiss, S. Davic and Legand, P. Claude. (2011). *Innovative Intelligence*. Ontario: John Wiley & Sons Canada, Ltd.